9. Fyrsta sjóferðin. Endurminningar.

2 renningar.

Ég var fyrir innan tekt, þegar ég í fyrsta sinni var látinn fara til sjávar og þá upp á hálfan hlut sem beitninga drengur hjá Páli sál. Gíslasyni Thorarensen, sem var formaður fyrir skipi föður míns. Þá var svo til nýlega búið að taka upp lóðir, en á meðan færafiski var stundað, voru slíkir snáðar nefndir hálfdrættingar og fengu helming afla þess er þeir drógu.

Þetta var veturinn 1879 og man ég ekki til að ég kæmi á sjó áður og þessa vertíð aðeins einu sinni um eða eftir sumarmál, því ekki var það talið til sjóferða þó krakkar fengju að fara á sölvabát endrum og eins út á lónin innan brimgarðsins, en slíkar ferðir hafði ég vitanlega oft farið áður, því faðir minn átti 2 eða 3 fjöruför í landi Stóru-Hrauns og vorum við bræðurnir oft notaðir með eldra fólki til þess að nota fjöruförin eins og áskilið var árlega.

Í þessari fyrstu sjóferð minni fékk ég afar mikla sjósótt og lá á gubbstokknum um allan róðurinn. Sjóveðrið var að vísu gott, en brim nokkuð og þegar

nota sjóngóðu ...
árlega.
Í þessari fyrstu sjóferð minni fékk ég
afarmikla sjósýki og lá á gubbstokknum
um allan túrinn. Sjóveðrið var að
vísu gott, en brim nokkurt, og þegar
út úr Stokkseyrarsundi var farið
og skipið stó ofan af, þá háum öldu-
hryggjum, fanst mér bæði lungu og
lifur ætla að segja skilið við inn-
yflin, enda var ég látinn húka í barkan-
um og þá var ekki von að vel færi. Við
fengum 3 í hlut og virtist mér skipverjar
mínir vera ánægðir með það, því einn þeirra
sagði þá, einhver hin ljótustu orð sem ég
hefi heyrt talað: „Þetta er bara gott
hjá okkur, <u>ef enginn fær meira</u>.“
Auk þess sem ég átti að standa beit-
ingu, lóða í landi með öðrum dreng,
í litlu næði, átti ég að skemta mér
við að lesa og læra leiðinlegustu
– að ég ekki segi meira – bókina, sem ég
hefi lesið mér í hönd, en það var <u>Kverið</u>.
Það var átta kapítula Kverið og löngu
þeirra sem, merkt stóð við – en sem
margir aðrir krakkar sleppa þó við að læra
– sem ég varð að þola í gegnum, en ég
lærði það nú aldrei til enda, hvorki
síðari hluta sjöunda kapítulans né
neitt úr þeim síðasta, áttunda kapítulanum
um anda minnir mig að hann fjallaði

mest um Dandann. [illegible] og meðan
lifi, að óglegnedar því sem allir Leitn-
inga drengir, sem ekki stóðu vel í stöðu
sinni, áttu í vöndum síðar meir, og var
það ekki einmitt stíl að uppsjá mig með
Krókloppnar lúkurnar að grufla í gotunni
~~í frjósandi gaddinum~~ úti í Hlaði í
grimdar frosti og síðan – þegar ég þóttist
eiga von á meðan verka minna – að
verða að klígast við að ala sal- grænu gorina,
að félögum mínum á sjóandi og skelli
hlæjandi að öllum þeim helv. kvölum
sem ég tók út í þessum einu róðri
sem ég réri á vertíðinni. Nei, mér datt
ekki í hug að snerta við áttunda kapitul-
anum! Og uppá þessi skilyrði var
ég fermdur um haustið, enda hafði ég
ekki aldur til þess fyrri.
Þó ég væri í raun rétti landans matur,
var ég látinn leggja út ár og sagt til
hvernig ég best gæti gert gagn með henni:
Að taka henni vel fram, og draga hana
vel og lengi í sjónum – en ekki dulla
– taka dugleg bakföll og hnykkja
vel á. Þetta var nú lexían sú og lærði
ég hana fljótt, en við þessar hreifingar
tók sjósóttin til að koma mér aðra
lexíu sem hljóðaði svo: aldrei,
drengur minn, aldrei strákur, alla
verðurðu aldrei sjómaður! Og því
miður varð ég að læra þessa lexíu líka
og lifa eftir henni mestan hluta þeirrar
æfi sem ég lifði sem sjómaður.

Ég var aldrei sjóhræddur og þótti
gaman að standa sjó, jafnvel þó um
talsvert brim væri að ræða, en ég sá
það fljótt, að þörf var á að gæta allrar
varúðar við sjósóknina á þessum stað
og var svo happinn að ráðast í skip hjá
þeim formönnum, sem höfðu alla góða
formannshæfileika til að bera en það
var: Gætni, glöggskyggni á veður og
sjó, snarræði og fljótir til og um fram
allt ósínkir á sjóinn, en það voru þeir
bræður mínir Bjarni sál. og Pálmar
Aðalf sál. tengdafaðir minn, Jón Adolfsson
mágur minn, Jón sál. Þorkelsson í Móhúsum
og Sigurður sál. Eyjólfsson í Kaðlastöðum.
Þessir menn allir voru, eins og svo margir
aðrir formenn í Stokkseyri á þá daga,
ágætis-sjómenn, sem stunduðu sjóinn
engu síður með forsjá en kappi og þykir
það ávalt best, ekki síst þegar um sjóferðir
er að ræða, að þetta fylgist að, og væri betur
að slíkt mætti segja um alla formenn nú.

Ég var fyrir innan tekt, þegar ég í fyrsta sinni var látinn fara til sjóar og þá upp á hálfan hlut sem beitninga drengur hjá Páli sál. Eustasyni Thorarensen, sem var formaður fyrir skipi föður míns. Þá var svo til nýlega búið að taka upp lóðir, en í meðan færafiski var stundað, voru slíkir snáðar nefndir hálfdrættingar og fengu helming afla þess er þeir drógu.

Þetta var veturinn 1879 og man ég ekki til að ég kæmi á sjó áður og þessa vertíð aðeins einu sinni um eða eftir sumarmál, því ekki var það talið til sjóferða þó krakkar fengju að fara í sölvabát endrum og eins út á leirur innan brimgarðsins, en slíkar ferðir hafði ég vitanlega oft farið áður, því faðir minn átti 2 eða 3 fjöruför í landi Stórahrauns og vorum við bræðurnir oft notaðir með eldra fólki til þess að nota fjöruförin eins og á skilið var árlega.

Í þessari fyrstu sjóferð minni fékk ég afar mikla sjósýki og lá á gubbstokknum um allan róðurinn. Sjóveðrið var að vísu gott, en brim nokkurt og þegar út úr Stokkseyrarsundi var farið og skipið stóð ofan af hám öldu-hryggjum, fannst mér bæði lengi og lífið ætlaða að segja skilið við innyflin, enda var ég látinn húka í barkanum og því var ekki von að vel færi. Við fengum 3 í hlut og virtist mér skipverjar mínir vera ánægðir með það, því einn þeirra sagði þá, einhver hin ljótustu orð sem ég hefi heyrt talað: „Þetta er bara gott hjá okkur. *Ef enginn fær meira.*“

Auk þess sem ég átti að stunda beitningu lóða í landi með öðrum dreng í lítilli nakki, átti ég að skemmta mér við að lesa og læra leiðinlegustu – að ég ekki segi meira – bókina, sem ég hefi tekið mér í hönd, en það var *Kverið.* Það var átta kapítula kverið og löngu greinarnar sem „merkt stóð við“ – en sem margir aðrir krakkar sleppa þó við að læra – sem ég varð að þola í gegnum, en ég lærði það nú aldrei til enda, hvorki síðari hluta sjöunda kapítulans né neitt úr þeim síðasta, áttunda kapítula um [illegible] minnir mig að hann fjallaði

Eg átti oft kost á því að verða sjálfur
formaður, en eg hafnaði því í hvert
sinn sem slíkt var orðað við mig og má
geta þess til að það hafi verið af sjóhræðslu,
en sem sagt, var því ekki til að dreifa:
Hitt er annað mál, að eg var hræddur við
þá ábyrgð er eg tæki á mig með þessu,
þar sem líf margra manna og mikilar eigur
er um að ræða, ef eitthvað ber út af. Við
það var eg hræddur, en hvorki við það, að
eg hefði ekki sæmilega gott vit á veðri
og sjó eða rataði ver en aðrir um fjör-
sernar eða á fiskileitum, því þó eg segi
sjálfur frá, held eg að fáir hafi verið
leiðunum og miðunum kunnugri þar um
slóðir, en eg og man það furðu vel enn,
þó nú séu liðin full 25 ár síðan eg
fór af þessa atvinnu, sem er ein hin
indælasta, frjálsasta og besta, sem
ungir menn leggja fyrir sig að stunda,
og hefði eg haldið henni áfram, er eg
viss um að hún – þó oft erfið væri – hefði
ekki farið eins illa með heilsu mína
eins og búðarstaðan og að eg ekki tali
um bankastörfin, sem eg hefi stundað
hvorttveggja síðan, með öllum þeim
ástæðulausum og óskiljanlegum fjár-
munum sem eg varð fyrir, sem kunnugt er
um eitt skeið, en þar voru hvorki
gætnir né góðir menn í verki né við
stýri og sízt vandir að meðölum.